

**בש"פ 3892/15 - העוררת בבש"פ 3892/15 והמשיבה בבש"פ
3924/15:מדינת ישראל נגד המשיב בבש"פ 3892/15 והעורר בבש"פ
3924/15:אור שחר דוד**

בבית המשפט העליון

**בש"פ 3892/15
בש"פ 3924/15**

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

העוררת בבש"פ 3892/15
והמשיבה בבש"פ 3924/15: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב בבש"פ 3892/15 והעורר אור שחר דוד
בבש"פ 3924/15:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
(כב' השופט מ' דרורי) מיום 2.6.2015 בתיק מ"ת
46654-04-15

תאריך הישיבה: י"ז בסיון התשע"ה (4.6.2015)

בשם העוררת בבש"פ 3892/15

והמשיבה בבש"פ 3924/15: עו"ד נעימה חנאווי

בשם המשיב בבש"פ 3892/15

החלטה

*

מונחים בפני שני עררים, מטעם שני הצדדים, על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 46654-04-15 (סגן הנשיא מ' דרורי), בדבר שחרורו של המשיב למעצר בית חלקי בפיקוח ערבים. לטענת המדינה (היא העוררת בבש"פ 3892/15 והמשיבה בבש"פ 3924/15) יש למצוא חלופת מעצר הדוקה יותר, לרבות מעצר. לטענת העורר בבש"פ 3924/15 (הוא המשיב בבש"פ 3892, להלן: המשיב), יש למצוא חלופה מקלה יותר, לרבות שחרור למעצר בית בישיבה.

1. כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו שלושה אישומים. הראשון, כי תקף אדם, יחד עם אחרים – כולם קטינים בעת ביצוע המעשים – ועל רקע גזעני. התקיפה בוצעה לאחר תכנון ובאמצעות התזת גז מדמיע והכאה בקרש. חייל שנחלץ לעזרת הנתקף – הותקף אף הוא באמצעות גז מדמיע. כתוצאה מכך, הנפגע, אשר נבחר בשל היותו ערבי, סבל מצריבה בעיניו ומשריטה בזרועו. השני, כי המשיב וחבריו יידו אבנים לעבר משאית נוסעת. מעשים אלה נעשו אף הם על רקע גזעני ולאחר תכנון. השלישי, כי המשיב וחבר מרעיו חיבלו במטע עצי זית, בדרך של כריתת ענפיהם של שלושים וחמישה עצים וריסוס כתובות נאצה. גם מעשים אלה נעשו על רקע גזעני. בגין אישומים אלה יוחסו למשיב העבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות ממניעה גזעני; תקיפת עובד ציבור; והיזק בזדון ממניע גזעני. הכל לפי סעיפים 382(א) ו-144, סעיפים 382(ב) ו-29, וסעיפים 452 ו-144 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאמה.

לצד כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים כנגדו. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה, בקבעו כי לא עולה מכתב האישום כל חשש למסוכנות מצדו, כי אין לו כל עבר פלילי וכי המעשים המיוחסים לו בוצעו כשנתיים לפני הגשת כתב האישום. ערר על החלטה זו התקבל באופן חלקי (בש"פ 2963/15, השופטת ד' ברק-ארז). נקבע כי המעשים המיוחסים למשיב מעלים מסוכנות ברורה להישנותם של מעשים אלימים, לנוכח מעורבותו הישירה במעשים, טיבם – ובפרט שני האישומים הראשונים – והעובדה שהשתרעו על פני תקופה של כשנה. כתוצאה מכך, נקבע כי בחינת האפשרות של שחרורו תהיה רק על בסיס הזמנת תסקיר מעצר ומציאת חלופת מעצר הולמת.

למשיב נערך תסקיר מעצר, בו נאמר כי שירות המבחן מתקשה להעריך את הסיכון הנשקף מהתנהגות המשיב, בשל הפער הרב שבין האישומים המיוחסים לו לבין התרשמות שירות המבחן מאופיו הנורמטיבי והעדר הרשעות קודמות. הומלץ על שחרור המשיב למעצר בית לילי בבית סבו בבאר שבע, רחוק ממקום מגוריו בישוב בת-עין, תוך ליווי ופיקוח של מספר מפקחים במשך כל שעות היממה. בתסקיר מעצר משלים נבחנה חלופה נוספת, בישיבה בה למד ועבד המשיב. בתסקיר הוערך כי החלופה אינה מספקת מערך פיקוח מתאים ברוב שעות היממה וכי אינה ראויה. בית המשפט המחוזי אימץ את המלצת שירות המבחן בתסקיר הראשון, לאחר שקבע כי בא כוח המדינה לא מצא פגם בערבים שהוצעו, אלא רק הצביע באופן כללי על מסוכנות – ללא ביסוס עובדתי ובניגוד לעמדת שירות המבחן. עוד נקבעו תנאים כספיים נוספים. מכאן ערר המדינה מזה, וערר המשיב מזה.

2. לטענת באת כוח המדינה, מעובדות כתב האישום עולה מסוכנות ברורה. עוד נטען כי חלק ניכר מבין המפקחים

שנקבעו אינם מתאימים לשם פיקוח על המשיב. טענה נוספת היא כי שני חבריו של המשיב לביצוע המעשים שבהם הוא מואשם – אשר בניגוד למשיב, עודם קטינים – שוחררו למעצר בית מלא, ולא חלקי בלבד. על כן עומדת באת כוח המדינה על חלופת מעצר הרמטית בדמות מעצר בית מלא, באיזוק אלקטרוני ופיקוח מפקחים ראויים, ועל כך שעד שלא תימצא חלופה הדוקה דיה – יש להותיר את המשיב במעצר. מנגד, טען הסנגור כי עורכי התסקיר וערכאה קמא מצאו את כל המפקחים מתאימים, ומכל מקום – כי די במפקחים שהמדינה מסכימה לכשירותם בכדי להשיג את מטרת המעצר. עוד נטען כי מעשיהם של חברי המשיב הקטינים חמורים משלו, ועל כן ההבחנה ביניהם מוצדקת.

בערר אשר הגיש המשיב נטען כי חלופת המעצר שנבחרה מחמירה מדי, לנוכח עברו הפלילי הנקי, גילו הצעיר והתנהגותו הטובה בתקופה האחרונה. על כן, לשיטתו, אין מניעה לבחור בחלופת מעצר המאפשר לו להמשיך בלימודיו בישיבה בירושלים. עוד מלין הוא על גובה ההפקדה שנקבעה.

3. הצדדים לא נחלקו על כך שקיימות ראיות לכאורה לביצוע המעשים המיוחסים למשיב. לפי החלטתו של בית משפט זה בש"פ 2963/15, אף קיימת עילת מעצר בדמות מסוכנות. השאלה המרכזית היא אפוא מה טיב חלופת המעצר אשר בכוחה "להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה" (ראו סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996). המענה לשאלה זו מורכבת הן מטיב המסוכנות הקונקרטית הנשקפת מן המשיב והן מאופייה של החלופה המוצעת. אשר לראשונה, כפי שפורט בהרחבה בבש"פ 2963/15, המעשים המיוחסים למשיב מעלים מסוכנות ברורה להישנותם של מעשים אלימים. שניים מן המעשים אף היו כרוכים באלימות מסוכנת. המכלול מעיד על רצף של מעשים שנפרש על פני תקופה לא מבוטלת.

נרחיב. אין עסקינן בשלב זה בענישה. המשיב נהנה מחזקת החפות. הדברים מועלים כדי להפנות את הזרקור אל מרכיבי המסוכנות. בראי זה יש לבחון את החלופות המוצעות. המשיב ביצע, לכאורה, מספר עבירות, חלקן בתוך תקופה קצרה. המשותף לכל העבירות – הרקע הגזעני. לאמור, הקרבן הפוטנציאלי שייך לקבוצה שלמה של אנשים, המובחנת בשל זהותם. לכן, אין לשלול את האפשרות שבעבירה מעין זו לא ניתן, לעיתים, להשיג את מטרת המעצר אלא בדרך של מעצר. ברם, כפי שהענישה היא אינדיבידואלית, כך גם המעצר עד לסיום ההליכים. בענייננו, יש לקחת בחשבון את הנזק שנגרם, שאינו עומד, כשלעצמו, ברף גבוה; מספר המקרים; הסכנה, לכאורה, הנשקפת מן המשיב, כפי שגם עולה מן התסקיר; והעיקר – קיומה של חלופה. אשר לאחרונה, מצוות המחוקק היא כי חובה לתור אחר חלופה, בתנאי שבכוחה להשיג את מטרת המעצר.

נקודה אחת עליה הלינה באת כוח המדינה היא כי החלופה שנקבעה בבית המשפט המחוזי כוללת מעצר בית לילי בלבד. בנקודה זו יש צדק רב. אמנם נקבע כי גם בשעות היום על המשיב לשהות בחברת אחד מן המפקחים, ברם, מדברי עורכי התסקיר והחלטתו של בית המשפט המחוזי עולה כי המסוכנות העולה ממעשי המשיב לא נשקלה במלואה. הפוטנציאל לביצוע מעשים נוספים לאור היום רב ביותר. בנסיבות המקרה, ובהינתן המסוכנות שעולה מן המעשים המיוחסים למשיב, נדמה כי שחרור כזה רחוק מלהשיג את מטרות המעצר.

נקודה נוספת שהעלתה המדינה היא זהות המפקחים. אולם, אף לשיטתה, ישנם מספר מפקחים מתאימים. כוונתי לדודתו של המשיב ולאחד מדודיו. במהלך הדיון שהתנהל בפני הסכימה כי דוד נוסף, עו"ד במקצועו, מתאים לפיקוח על המשיב. אמנם דוד זה משמש כמפקח על אדם נוסף, בתיק אחר, אך במהלך הדיון עלה מדברי הסנגור כי

משימה זו אמורה להצטמצם על רקע ההתפתחויות בתיק האחר. אשר לערבים נוספים שנקבעו, בדמות קרובי משפחה: עיינתי בפרוטוקול ובחומר שהגישה באת כוח המדינה, ואכן עולים סימני שאלה ברורים בדבר התאמתם לתפקיד. כך לגבי חלקם. באשר ליתר, לא ברור אם גורם מסוים נתפס כדמות סמכותית דיה לשם מילוי התפקיד. יש לזכור כי הערב חייב להתאים משני כיוונים: האחד, כלפי המשוחרר - האם האחרון מכיר בו כגורם שנכונותו מבטיחה שמירה על התנאים? השני, כלפי הרשויות - האם הערב המוצע ידווח באופן מידי על כל הפרה?

אשר לחלופה אליה עותר המשיב לשחררו - שני הצדדים הסתמכו, במהלך הדיון אשר נערך בפני, על האמור בתסקיר המעצר. המשיב מדגיש את עובדת היותו של העומד בראש הישיבה מפקח מתאים ואחראי, ואת העובדה שהישיבה אינה תומכת במעשים מן הסוג המיוחס למשיב אלא מגנה אותם. מן הצד האחר, מדגישה באת כוח המדינה את המסקנה אליה הגיעו עורכי התסקיר, לפיה חלופה זו אינה ראויה. עיון בסיבות להמלצה זו מעלה כי העומד בראש הישיבה אינו פנוי לפקח על המשיב בשעות רבות של היום. שני מפקחים נוספים הם בחורים צעירים, אשר לא נמצאו מתאימים לפקח עליו. עוד צוין כי יש בישיבה תלמידים צעירים רבים, דבר המקשה על הפיקוח. לנוכח כל אלה, ולנוכח המעשים המיוחסים למשיב, אני מוצא כי חלופה זו הדוקה כנדרש. מעבר לכך, דעתי היא כי יש לדרוש מסגרת תחומה וסגורה - ללא חלונות ו"פירצות" - כדי שמנגנון הפיקוח יהא אפקטיבי. מן הצד האחר, לא השתכנעתי כי בנסיבות תיק זה יש צורך בפיקוח אלקטרוני.

באשר לשיעור ההפקדה הכספית - זה נוטה לקולא, ובוודאי אין מקום להקל בו יותר. לצד זאת, סבורני כי יש להעלות את סכום הערבות צד ג', ולהבהיר בצורה ברורה יותר את תפקידי הערבים, הן כלפי המשיב והן כלפי הערבים עצמם. אוסיף כי כך נראה לי ראוי בדרך כלל.

4. לנוכח כל האמור, החלטתי לדחות את ערר המשיב, ולקבל את ערר המדינה באופן של שחרור המשיב מבית המשפט המחוזי בירושלים בתנאים הבאים:

- א. שהייה בבית סבו, מר אריה שחר (בכתובת: רחוב אלתרמן 6, באר שבע), 24 שעות ביממה, במעצר בית מלא.
- ב. המשיב ישהה בכל שעות היממה בלוויית אחד מבין שלושת המפקחים הבאים לפחות: עורך הדין אלי לנדאו, דוד המשיב; גב' אילת לאה לנדאו, דודתו של המשיב; מר ראובן הישראלי, דוד המשיב (להלן: המפקחים). הסנגור יגיש עד ליום ראשון, 7.6.2015, בשעה 18:00, את מספרי תעודות הזהות של כל אחד מן המפקחים, וכן את כתובת מגוריהם. על שלושת המפקחים וסבו של המשיב לאפשר למשטרה להיכנס לבית בכל עת, לבדיקת נוכחותו של המשיב.
- ג. המפקח העיקרי, לא בהכרח מבחינת חלוקת השעות, הינו דודו של המשיב, עו"ד לנדאו, זאת בשני מובנים. האחד, עליו לשמש כמפקח אלא אם כן אחד משני המפקחים האחרים נמצא במקום. השני, אם המשיב יפר את תנאי השחרור, על המפקחים להודיע על כך למשטרה ולעורך הדין לנדאו באופן מידי. עורך הדין לנדאו יודיע גם הוא למשטרה על הפרת התנאים שתדווח לו.
- ד. שיעור ההפקדה על ידי המשיב יעמוד על 10,000 ₪. הפקדת הסכום הינה תנאי לשחרור המשיב.

ה. חתימת המשיב על ערבות עצמית בסך של 100,000 ₪.
עמוד 4

- ו. כל אחד מן המפקחים יחתום על ערבות צד ג' בסך של 35,000 ₪.
- ז. סב המשיב ישמש כערב - ולא מפקח - ויחתום אף הוא על ערבות בסך של 35,000 ₪. חלה עליו החובה לדווח באופן מידי למשטרה ולעורך דין לנדאו אם יפר המשיב את תנאי השחרור.
- ח. המשיב יתייצב בתחנת המשטרה ובבית המשפט כנדרש. במקרה זה ילווה אותו אחד מן המפקחים. כן ידאג המפקח כי המשיב יגיע ישירות אל היעד, וכן יחזור ממנו ישירות למקום בו נמצא מעצר הבית.
- ט. תעוכב יציאת המשיב מהארץ עד לסיום משפט זה ועליו להפקיד דרכון אם יש בידו.
- י. המשיב לא יצור קשר, בכל דרך שהיא, עם מי מעדי התביעה או הנאשמים האחרים שהואשמו עמו בכתב האישום.
- יא. אם המשיב יפר את אחד מתנאי השחרור, ניתן יהיה לעצרו ובמצב זה יש להביאו בפני שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, בתוך המועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, י"ח בסיון התשע"ה (5.6.2015).

ש ו פ ט